

GIDA ENFLASYONU YOKSULU, ULAŞTIRMA ENFLASYONU ZENGİNİ VURDU

Seyfettin Gürsel*, Furkan Kavuncu**

Yönetici özeti

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yapılan enflasyon sepeti ağırlıklandırması esasen temsili (ortalama) hane halkının harcamalarının bileşimini yansıtmaktadır. Dolayısıyla tüketici fiyat değişimleri de (TÜFE enflasyonu) bu temsili hane halkının maruz kaldığı enflasyondur. Oysa farklı gelir ve harcama gruplarında yer alan hanelerde tüketim sepetinin mal ve hizmet bileşimi de farklıdır. Bu nedenle enflasyon oranları da zaman içinde az ya da çok farklılaşabilir. Bu araştırma notunda, TÜİK'in Hane halkı Bütçe Anketi'nin (HBA) tüketim harcamaları bilgileri kullanılarak, Nisan 2017-Nisan 2019 dönemi için tüketim harcamalarına göre sıralı haneler arasında en fazla harcamayı yapan %20'lik grup ile en az harcamayı yapan %20'lik gruba özgün enflasyon oranları (kısaca zengin enflasyonu, yoksul enflasyonu) hesaplanmıştır. Bu konuda yayınladığımız önceki Betam Araştırma notlarında 2003-2017 Mayıs döneminde yoksul enflasyonunun zengin enflasyonuna kıyasla belirgin ölçüde daha yüksek gerçekleştiğini göstermiştik.

Nisan 2017-Nisan 2019 döneminde gıda fiyatlarında ortaya çıkan ve kamuoyunda etki yaratan büyük artışlara rağmen zengin ve yoksul enflasyonları arasında dikkate değer bir fark oluşmadığı görülmektedir. Bu sonucun başlıca nedeni, gıda ve barınma harcamalarında meydana gelen yüksek artışlar yoksul enflasyonunu beklediği gibi çok olumsuz etkilerken, başta ulaştırma fiyatlarında gerçekleşen artışlar olmak üzere lüks sayılabilecek diğer harcama kalemlerindeki artışların zengin enflasyonunda da aynı ölçüde yükselişe neden olmasıdır.

Son iki yılda yoksul ile zengin enflasyonu arasında dikkate değer bir açılma olmadı

Enflasyonun nispi fiyat yapısındaki değişimler ile büyük ölçüde harcama düzeyleri tarafından belirlenen tüketim kalıplarının etkisiyle farklılaştığı bilinen bir olgudur. Oysa Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tüketici enflasyonunu tahmin ederken zorunlu olarak harcama düzeylerine göre dizilmiş hanelerin orta kesiminde yer alan temsili hane halkının enflasyonunu dikkate almaktadır. TÜİK enflasyon oranlarını hesaplarken temsili hane halkının mal ve hizmet sepetini kullanmakta ve bu sepetteki ürünlerin ağırlıklarını (paylarını) kullanarak Tüketici Fiyat Endeksi'ni (TÜFE) hesaplamaktadır. Hesaplanan endeks son tahlilde temsili hane halkının enflasyonunu yansıtmaktadır. Her malın ve hizmetin fiyat artışı zaman içinde üretim maliyetlerine ve talep koşullarına bağlı olarak önemli farklılıklar göstermektedir. Değişik

*Prof. Dr. Seyfettin Gürsel, **Betam**, Direktör, seyfettin.gursel@eas.bau.edu.tr

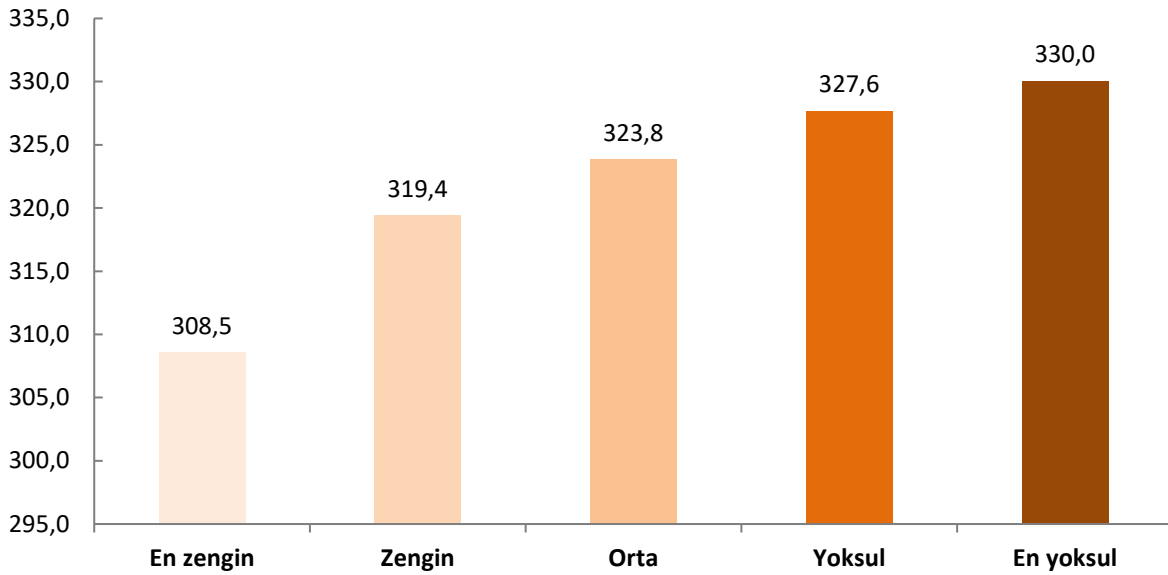
** Furkan Kavuncu, **Betam**, Araştırma Görevlisi, furkan.kavuncu@eas.bau.edu.tr

gelir ve harcama gruplarında yer alan hanelere özgü enflasyon da bu hanelerin tüketim sepetlerinin mal ve hizmet bileşimine bağlı olarak farklılaşmaktadır.

Betam 2003 yılından itibaren harcama düzeyi guruplarına özgün enflasyonu belli aralıklarla izlemektedir. Bu süre zarfı içinde konu ile alakalı yedi not yayınlanmıştır.¹ Yayınladığımız son araştırma notunda 2003 yılından 2017 Mayıs dönemine yüzde 20'lik harcama düzeyi guruplarına göre TÜFE enflasyonu Şekil 1'de gösterilmektedir. En düşük dilimde ortalama TÜFE endeksi (en yoksul enflasyonu) 2003=100 alındığında 330'a yükselirken, en yüksek gelir diliminde (en zengin enflasyonu) 308,5'e yükseldiği görülmüştür. Diğer ifadeyle, en düşük harcamaya sahip grupta ortalama hanenin tüketim sepetinin fiyatı (satın alma değeri) yüzde 230 (2,3 kat) artarken, en yüksek harcamaya sahip grupta ortalama hanenin tüketim sepetinin fiyatı yüzde 208,5 (yaklaşık 2,1 kat) artmıştır. 2003-Mayıs 2017 dönemini kapsayan 14,5 yılda tüketici enflasyonu bariz bir şekilde yoksullar için daha yüksek, zenginler için ise daha düşük olmuştur. En zengin ile en yoksul arasındaki enflasyon farkı 21,5 yüzde puandır.

Bu farklılaşmada en büyük etken yoksulların tüketim sepetinde yüksek bir paya sahip olan gıda fiyatlarındaki (gıda ve alkolsüz içecekler) güçlü artışlardır. Buna yakın bir diğer etken de konuta ilişkin harcamalar kalemindeki (konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar) fiyat artışlarıdır. Buna karşılık zenginlerin tüketim sepetinde büyük paya sahip ulaştırma kalemindeki fiyat artışı ki büyük ölçüde enerji fiyatlarına bağlıdır, zengin enflasyonunu kamçulamış ancak bu etki gıda ve konuttan kaynaklanan yoksul enflasyon farkını telafi etmeye yetmemiştir.

Şekil 1: Harcama guruplarına göre fiyat endeksleri (2003=100)

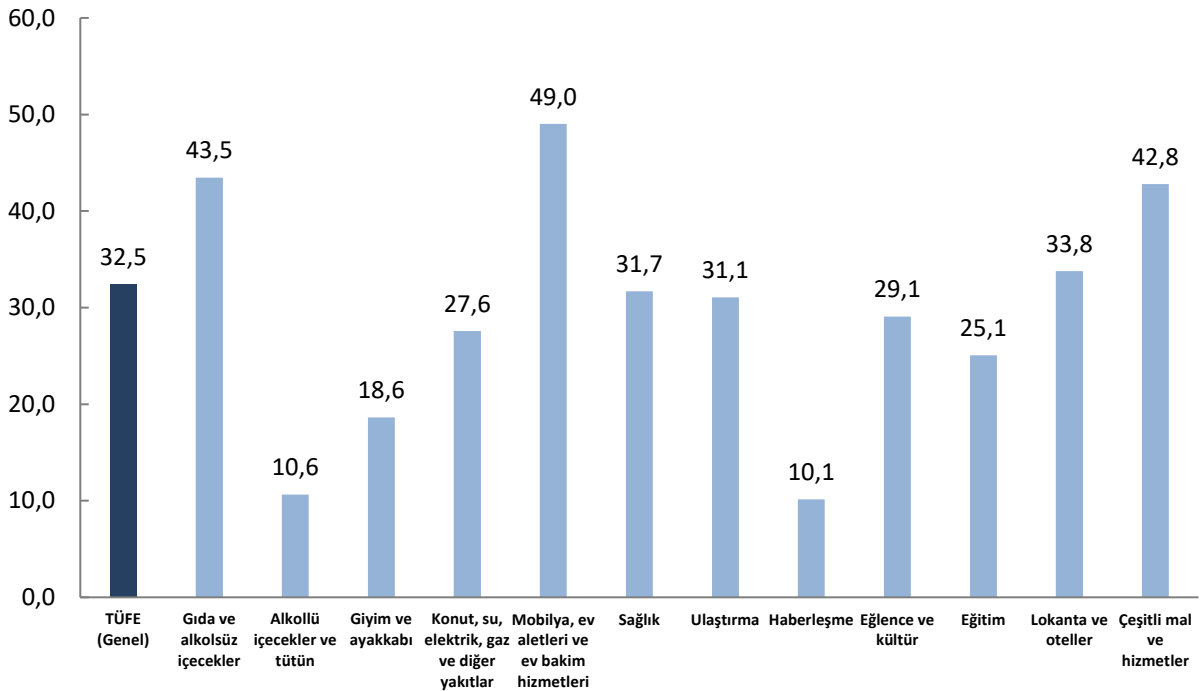
Kaynak: TÜİK, Betam

¹ Yoksul ile Zengin Arasındaki Enflasyon Farkı Devam Ediyor (2017), Yoksul ile Zengin Arasındaki Enflasyon Farkı 8 Yılda 20 Puanı Geçti (2016), Yoksul ile Zengin Arasındaki Enflasyon Farkı Rekor Seviyede (2015), Yoksul ile Zengin Arasındaki Enflasyon Farkı Artıyor (2014), Yoksulun Enflasyonu Zengin Enflasyonundan Yüksek (2012), Enflasyon Yoksulu Vuruyor (2010), Her Harcama Düzeyi İçin Farklı Enflasyon (2008).

İlk izlenimlerin aksine son iki yılda yoksul ile zengin arasındaki enflasyon farkı açılmadı

Son iki yılda (Nisan 2017'den Nisan 2019'a) Türkiye ekonomisinde pek çok çarpıcı gelişme yaşanmıştır. Önce güçlü teşviklerle GSYH'da yüksek artış, ardından ciddi bir daralma gerçekleşirken, işsizlikte de önce azalış ardından büyük bir artış ortaya çıkmıştır. Bu şiddetli değişkenliği kat eden en önemli gelişme ise kuşkusuz enflasyondur. Yıllık tüketici enflasyonu önce çift hanelere yükselmiş ardından 2018 yılında yüzde 20'lere ulaşmıştır. Bu enflasyon şokunun başat aktörü de hiç kuşkusuz tüketim sepetinde büyük paya sahip olan gıda fiyatlarındaki baş döndürücü artışlar olmuştur. Nitekim Nisan 2017'den Nisan 2019'a "gıda ve alkolsüz içecekler" kaleminde fiyat artış oranı yüzde 43,5'dir (Şekil 2).

Şekil 2: Tüketici Fiyat Endeksi alt gruplarının endeks büyüme oranları (%): Nisan 2017 – Nisan 2019)

Kaynak: TÜİK, Betam

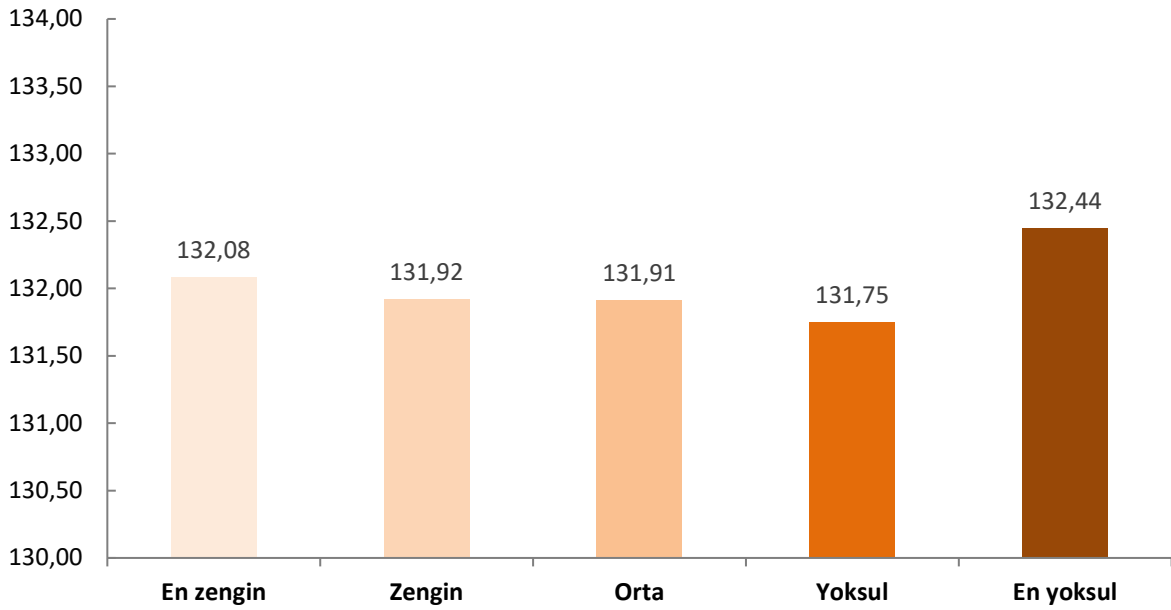
Gıda fiyatlarındaki artışlar gerek ekonomik çevrelerde gerek medyada gerekse dost sohbetlerinde en hararetli tartışma konusu olurken, yoksul enflasyonunun da TÜİK tarafından hesaplanan ülke genelindeki TÜFE artışının (yüzde 32,5) bir hayli üzerinde olduğu izlenimini yaratmıştır. Oysa TÜFE'nin tüm kalemleri dikkate alınarak farklı harcama düzeyi guruplarına özgü son iki yılın enflasyon oranları hesaplandığında, bu izlenimin aksine en yoksul enflasyonu ile en zengin enflasyonu arasında son iki yılda dikkate değer bir açılma olmadığı görülmektedir. Aşağıda açıklandığı gibi bu beklenmeyen sonucun nedeni, başta ulaştırma (enerji) fiyatları olmak üzere, zengin tüketim sepetinde yoksulun sepetine kıyasla daha büyük paya sahip diğer kalemlerde yüksek fiyat artışlarının yaşanmış olmasıdır.

2017-2019 döneminde gelir gruplarına özgü tüketici fiyat endeksleri

Şekil 3'te 2017 Mayıs ayından 2019 Nisan ayına sıralı yüzde 20'lik her bir harcama grubunun ortalama tüketim sepetindeki ana harcama kalemlerinin paylarını dikkate alarak ve bu kalemlerin fiyat endekslerini kullanarak hesapladığımız her gruba özgü tüketici fiyat endeksleri görülmektedir. Bu

notumuzda bir öncekilerden farklı olarak endeksi 2003 yılından itibaren takip etmeyi bırakıp 2017 Nisan ayı endekslerini baz olarak kullandık. Buna göre en düşük harcama grubunda TÜFE (en yoksul enflasyonu) 2017 Nisan ayından 2019 Nisan ayına yüzde 32,44'lük bir artış göstermektedir. Öte yandan en yüksek yüzde 20'lik harcama grubundaki artış (en zengin enflasyonu) yüzde 32,08 olarak hesaplanmıştır. Görüldüğü üzere son iki yılda en zengin ve en yoksul harca gruplarının maruz kaldığı enflasyonda ciddi bir ayrışma olmamıştır. Buna ek olarak, son iki yılda yoksul, orta ve zengin olarak nitelendirdiğimiz orta harcama gruplarının en zenginlerle enflasyon farkı az da olsa kapanmıştır. Hesaplama yöntemimizin ayrıntıları Kutu 1'de açıklanmıştır.

Şekil 3: Harcama gruplarına özgü tüketici fiyat endeksleri: 2017 Nisan – Nisan 2019 (Nisan 2017 =100)

Kaynak: TÜİK, Betam

Yoksul ile zengin arasında enflasyon farkı neden açılmadı?

2017 Nisan'dan 2019 Nisan'a en zengin ile en yoksul enflasyonu arasındaki 0,36 yüzde puanlık fark, son tahlilde başlıca 12 harcama kaleminde gerçekleşen farklı enflasyon oranları ile bu kalemlerin tüketim sepetlerinde farklı ağırlıklara sahip olmasının toplulaştırılmasının (netleştirilmesinin) bir sonucudur. Yoksullar bütçelerinin büyük kısmını gıda, konut gibi zorunlu ihtiyaçlara ayırırken, en zengin yüzde 20'lik dilimde bu ihtiyaçlar bütçenin çok daha sınırlı bir kısmına karşılık gelmektedir. (Kutu 1, Tablo 1)

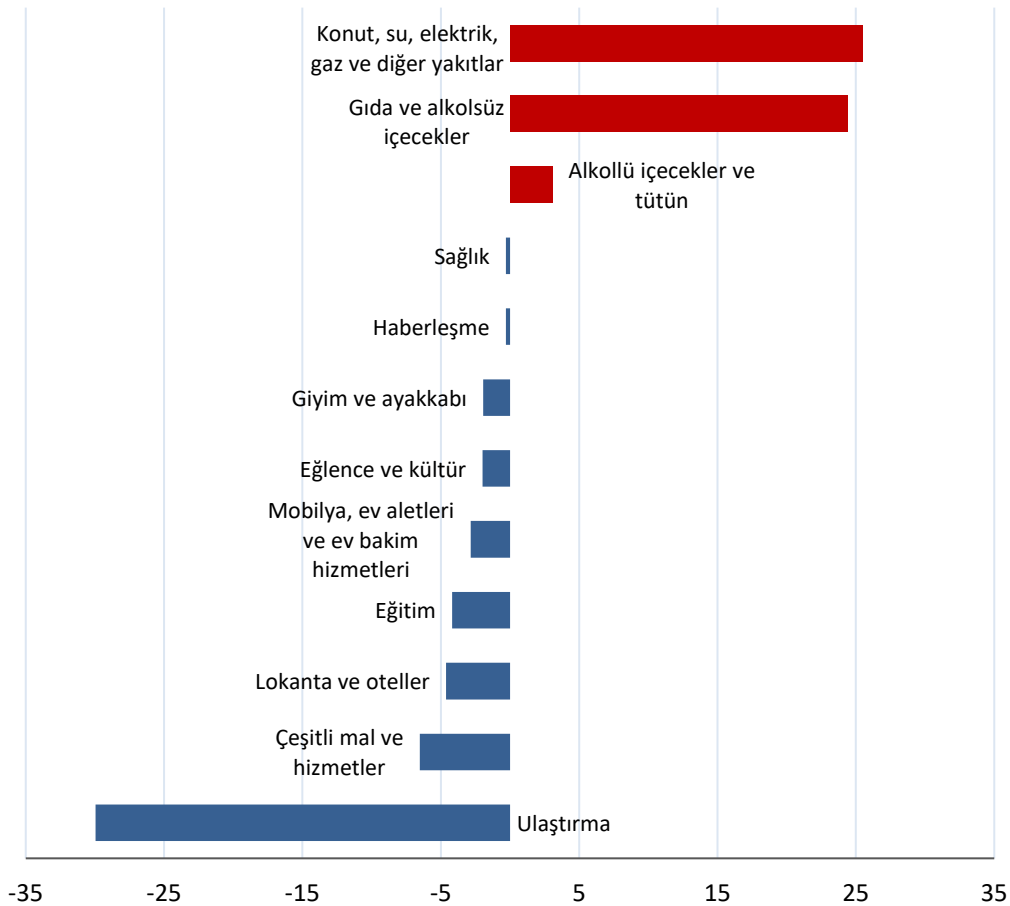
En zengin yüzde 20'lik kesim, ulaşım, giyim ve ayakkabı, eğlence ve kültür, eğitim, ev aletleri ve mobilya gibi ihtiyaçlara yoksullara göre bütçesinde daha fazla yer vermektedir. 2017 yılı Hanehalkı Bütçe Anketi sonuçlarına göre, en yoksul kesim bütçesinin gıda kalemine ayırdığı pay yüzde 31, konut kalemine ayırdığı pay yüzde 39 olarak ölçülürken, aynı kalemler için en zengin kesimin bütçesinden ayırdığı pay sırasıyla yüzde 13 ve yüzde 18 olarak hesaplanmıştır. Buna karşılık zengin kesimin ulaştırma harcamalarına bütçesinden ayırdığı pay yüzde 29'dur. Ulaştırmanın yoksulun sepetindeki payı ise yüzde 5'den ibarettir. Eğitim harcamalarının paylarındaki farklılık da oldukça çarpıcıdır. En fazla tüketim harcaması yapan yüzde 20'lik kesimde eğitimin payı yüzde 4 iken en az tüketen kesimde bu pay yüzde 0'dır. Diğer ifadeyle yoksulların çocukları eğitimlerini tamamen kamu okullarında görmekte ve kamu

eğitim destekleriyle idare etmektedirler. Mobilya, ev aletleri ve ev bakım hizmetleri kaleminde de dikkate değer bir pay farkı görülmektedir: Zenginler bu tür harcamalara btelerinden yüzde 7 pay ayırırken yoksulların payı yüzde 4 ile sınırlıdır.

Görüldüğü gibi yoksul ve zengin tüketim sepetlerinde bazı harcama kalemlerinde büyük pay farkları mevcuttur. Bu nedenle gıda ve konut enflasyonu ne kadar yüksekse, yoksul kesim fiyat artışlarından o ölçüde fazla etkilenmekte buna karışıklık başta ulaştırma olmak üzere, eğitim ile mobilya, ev aletleri ve ev bakım hizmetleri fiyatlarındaki artışlar zengin enflasyonunu yoksulunkine kıyasla daha fazla etkilemektedir.

En zengin ve en yoksul yüzde 20'lik kesim arasındaki büyük enflasyon farkının nedenini anlayabilmek için TK tarafından belirlenen 12 temel mal ve hizmet harcamalarına göz atmak gerekmektedir. Alt gruplara ait fiyat endeksleri ile bu mal ve hizmetlerin farklı tüketici sepetleri içindeki ağırlıkları kullanılarak ortaya çıkan 0,36 yüzde puanlık enflasyon farkı bileşenlerine ayrıştıırılabilir. şekil 4 ve Ek tablo 1'de 2017 Nisan fiyatları dikkate alınıp en zengin ve en yoksul arasındaki enflasyon farkı ayrıştıırılarak alt kalemlerin enflasyon farkına olan katkıları gsterilmektedir².

şekil 4: Harcama kalemleri itibariyle en zengin ve en yoksul enflasyonuna katkıları

Kaynak: TK, Betam

*Kırmızı bantlar en yoksul kesimin aleyhine çalışan harcama gruplarının, mavi bantlar ise en zengin kesimin aleyhine çalışan harcama gruplarının enflasyon farkına katkılarını göstermektedir.

²Ayrıştırma ile ilgili ayrıntılar için bkz Kutu 1

Nisan 2017-Nisan 2019 döneminde en yoksulun bütçesinde yüzde 39, en zenginin bütçesinde ise yüzde 18'lik paya sahip konut, su ve enerji fiyat artışı yoksul enflasyonuna 49,9 puanlık katkı yaparken, zenginin enflasyonuna 24,4 puanlık katkı yapmıştır. Aradaki fark yoksulun aleyhine 25,5 puandır. İkinci sırada olan gıda ve alkolsüz içecekler en yoksul kesimin enflasyonuna 45,9 puanlık katkı yaparken, en zenginin enflasyonuna olan katkısı 21,4 puanla sınırlıdır. Gıda kalemindeki enflasyon farkı yoksulun 24,4 puan aleyhine olmuştur.³ Yoksul enflasyonunu, sınırlı ölçüde de olsa, mizahi bir şekilde artıran, son kalem “alkollü içecekler ve tütün” harcamalarıdır. Yoksulun bütçesinde bu kalem yüzde 5'lik paya sahipken zenginin bütçesinde bu yap yüzde 3'tür. Yoksul aleyhine 3 puanlık fark söz konusudur. Bu sonuç yoksulların alkol ve tütüne daha fazla harcama yaptıkları anlamına gelmemekte ama alkol ve tütün fiyat artışlarının başlıca kaynağı olan vergi artışlarının görece olarak yoksulu daha çok etkilediği ortaya çıkmaktadır.

Öte yandan en zengin yüzde kesimin bütçesinde yüzde 29, en yoksul kesimin bütçesinin ise sadece yüzde 5'lik bir bölümünü oluşturan ulaştırma kalemi, 30 puanla zenginin aleyhinde büyük bir fark yaratarak yoksul ve zengin arasındaki enflasyon farkını önemli ölçüde azaltmıştır. Zengin enflasyonunu yoksul enflasyonuna kıyasla arttıran diğer başlıca kalemler sırasıyla Diğer mal ve hizmetler, Lokanta ve oteller. Eğitim, mobilya, ev aletleri ve ev bakım hizmetleri ile giyim ve ayakkabı olmuştur. Bu harcama kalemlerinin zengin enflasyonuna katkısı yaklaşık 22 puandır.

Zengin ve yoksul enflasyonu farkına ilişkin uyarı

Sonuç olarak son iki yılda gıda ve barınma harcamalarında ortaya çıkan çok yüksek artışlar yoksulun enflasyonunu olumsuz etkilerken, uluslararası petrol fiyatlarındaki yükseliş ile Türk Lirasının maruz kaldığı büyük değer kaybı sonucu ulaştırma harcamalarındaki yüksek artış zengin enflasyonunu olumsuz etkilemiştir. Nispeten lüks mal ve hizmetler türündeki diğer harcamalardaki artışlar da eklenince en yüksek gelirli yüzde 20'lik kesimin enflasyonu ile en düşük gelirli yüzde 20'lik kesimin enflasyonları arasında 2017 öncesi dönemin aksine belirgin bir fark oluşmamıştır.

Bu bulgu yüksek enflasyonun dar gelirlilerin mutfağında ve barınağında “yangın” çıkarmadığı ya da çıksa bile zenginin de bir o kadar enflasyon yangınına maruz kaldığı anlamına gelmemektedir. 2018 yılında gerçekleşen yüksek tüketici enflasyonu reel ücretleri düşürürken, azalan milli gelir ve artan işsizlik ortamında düşük gelirli kesimde kullanılabilir reel gelirler erozyona uğramıştır. Diğer ifadeyle yoksulluğun 2018 yılında artmış olması yüksek olasılıktır. Bu muhtemel etkinin boyutlarını Eylül ayında TÜİK 2018 yılının Gelir ve Yaşam Koşulları 2018 anketinin sonuçlarını yayınladığında öğreneceğiz.

³Zengin ile yoksulun aynı gıda ürünlerini tüketmediğinden gıda enflasyonlarının da farklı olması beklenir. Bu ek enflasyon farkının büyük olasılıkla yoksulun aleyhine çalıştığı söylenebilir. Nitekim 2007 yılında ortaya çıkan küresel gıda fiyat şoku esas olarak temel ürünlerin fiyatlarını etkilemiştir. Yoksulun sepetinde zengine kıyasla daha fazla temel gıda ürünü bulunması doğaldır. Öte yandan giderek daha çok organik ürün tüketen zenginlerin de organik ürün fiyatlarından etkilenmesi beklenir. Ancak bu fiyatların temel gıda fiyatlarına kıyasla daha mı çok yoksula daha mı az arttığını veri olmaması nedeniyle bilmiyoruz.

Kutu 1: Harcama gruplarına göre fiyat endeksi hesaplama yöntemi

Farklı harcama grupları için fiyat endeksi oluşturulurken TÜİK'in sınıflandırmaları ve verileri kullanılmıştır. TÜİK, tüketim harcamalarının alt kalemlerine ait fiyat endekslerini 2003 yılını baz alarak (2003=100) her ay yayınlamaktadır. Öte yandan Tüketim Harcamaları İstatistikleri'nde, hanelerin harcamalarına göre sıralı %20'lik gruplara göre tüketim sepetlerindeki 12 ana harcama grubunun ağırlıkları da yıllık olarak TÜİK tarafından paylaşılmaktadır. Her sene harcamalarına göre sıralı %20'lik beş grubun kendi içindeki toplam tüketim harcaması tespit edilmekte ve 12 alt tüketim kaleminin her birinin bu toplamdaki payı hesaplanmaktadır. Bu sayede yüzde 20'lik grupların tüm yılı kapsayan tüketim harcamalarının alt kalem paylarına ulaşılabilir. 2018 yılına ait ağırlıklar henüz açıklanmadığı için ağırlıklandırmamızın tümü 2017 yılının verileriyle yapılmıştır. Sepetlerin bileşenleri zaman içerisinde çok fazla değişmediğinden son 16 ay için 2017 ağırlıklarını kullanmamızın sonuçlarımızda çok sınırlı bir sapma yaratabileceğini hatırlatalım.

Harcamalara göre sıralı yüzde 20'lik beş grubun her biri için hem Nisan 2017 hem de Nisan 2019 dönemine ait tüketim sepetlerinin genel fiyat endeksi hesaplanmıştır. Hesaplamadaki ağırlıklandırılma aşağıdaki formülde gösterilmektedir.

$$E_{t,n} = \sum_{i=1}^{12} E_{i,t} \times \alpha_{i,n}$$

$E_{i,t}$: t dönemindeki i alt tüketim kaleminin fiyat endeksi. Örneğin $E_{1,Nisan 17}$, Nisan 2017 döneminde gıda ve alkolsüz içeceklerin fiyat endeksi

$\alpha_{i,n}$: 2017 yılına ait n harcama grubunun tüketim harcamasında i alt grubunun payı. Örneğin $\alpha_{1,en yoksul}$, gıda ve alkolsüz içeceklerin "en yoksul hanelerin" tüketimindeki payı. "En yoksul hane" ifadesinin basitleştirme amacıyla kullanıldığını, gerçekte en düşük yüzde 20'lik harcama grubunun yıllık toplam tüketimindeki "gıda ve alkolsüz içeceklerin" payı olduğunu tekrar hatırlatmamızda fayda var. Keza "en zengin hane" ifadesi de en yüksek yüzde 20'lik harcama grubunun toplam tüketimindeki payları temsil etmektedir.

$E_{t,n}$: n harcama grubunun t döneminde maruz kaldığı genel tüketim fiyat endeksi. Örneğin $E_{Nisan 17,en yoksul}$, en yoksul hanelerin Nisan 2017 dönemindeki tüketim sepetinin fiyat endeksi

Aşağıda Tablo 1'de TÜİK tarafından açıklanan alt grup endeksleri 2017 Nisan ve 2019 Nisan ayları için ayrı ayrı verilmiştir. Bunun yanında bu alt grupların en yoksul ve en zengin hanelerin 2017 yılına ait tüketim sepetlerindeki payları da tabloya eklenmiştir. İki farklı grubun 2017 Nisan ve 2019 Nisan aylarındaki fiyat endeksleri 2017 paylarıyla ağırlıklandırılarak hesaplanmıştır. Tablo 2'de ise TÜİK tarafından tanımlanan 12 alt harcama kalemi listelenmiştir.

Tablo 1: En yoksul ve en zengin enflasyonu hesaplamaları

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
$E_{i,Nisan\ 17}$	353.5	588.7	198.5	339.1	236.4	191.1	297.4	133.9	217.5	298.6	448.5	375.8	
$E_{i,Nisan\ 19}$	507.1	651.3	235.5	432.6	352.3	251.7	389.7	147.5	280.7	373.5	600.0	536.7	
$\alpha_{i,en\ yoksul}$	31%	5%	3%	39%	4%	2%	5%	3%	1%	0%	4%	2%	
$\alpha_{i,en\ zengin}$	13%	3%	5%	18%	7%	2%	29%	3%	3%	4%	6%	6%	$E_{t,n}$
$E_{i,Nisan\ 17} \times \alpha_{i,en\ yoksul}$	108.6	28.7	5.9	133.1	10.4	3.6	16.3	3.7	2.7	0.7	18.0	8.0	339.8
$E_{i,Nisan\ 19} \times \alpha_{i,en\ yoksul}$	155.8	31.8	7.0	169.7	15.5	4.8	21.4	4.0	3.5	0.9	24.1	11.5	450.1
$E_{i,Nisan\ 17} \times \alpha_{i,en\ zengin}$	47.2	17.9	10.7	60.5	15.7	4.1	87.3	4.3	7.3	11.2	27.6	21.9	315.6
$E_{i,Nisan\ 19} \times \alpha_{i,en\ zengin}$	67.7	19.8	12.7	77.1	23.4	5.3	114.4	4.7	9.5	14.0	37.0	31.2	416.8

Kaynak: TÜİK, Betam hesaplamaları

Tablo 2: Harcama grupları

Harcama grupları	
1	Gıda ve alkolsüz içecekler
2	Alkollü içecekler ve tütün
3	Giyim ve ayakkabı
4	Konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar
5	Mobilya, ev aletleri ve ev bakım hizmetleri
6	Sağlık
7	Ulaştırma
8	Haberleşme
9	Eğlence ve kültür
10	Eğitim
11	Lokanta ve oteller
12	Çeşitli mal ve hizmetler

Kaynak: TÜİK

Her harcama grubunun Nisan 2017 dönemindeki endeksi baz alınarak (Nisan 2017=100) yalnızca Nisan 2017 – Nisan 2019 dönemindeki iki yıllık değişimi daha net bir şekilde görmemizi sağlayan yeni bir endeks oluşturulmuştur.

$$\pi_{Nisan\ 2019,\ en\ yoksul} = E_{Nisan\ 19,\ en\ yoksul} / E_{Nisan\ 17,\ en\ yoksul} \times 100 = 450.1 / 339.8 \times 100 = 132.44$$

$$\pi_{Nisan\ 2019,\ en\ zengin} = E_{Nisan\ 19,\ en\ zengin} / E_{Nisan\ 17,\ en\ zengin} \times 100 = 416.8 / 315.6 \times 100 = 132.08$$

Ek Tablo 1: Zengin ve yoksul enflasyon farkının ayrıştırılması

	En yoksul enflasyonuna katkısı	En zengin enflasyonuna katkısı	FARK
(1) Ulaştırma	6,29	36,25	-29,97
(2) Çeşitli mal ve hizmetler	3,38	9,90	-6,52
(3) Lokanta ve oteller	7,10	11,71	-4,61
(4) Eğitim	0,26	4,44	-4,17
(5) Mobilya, ev aletleri ve ev bakım hizmetleri	4,57	7,41	-2,84
(6) Eğlence ve kültür	1,02	3,00	-1,97
(7) Giyim ve ayakkabı	2,07	4,02	-1,95
(8) Haberleşme	1,18	1,49	-0,30
(9) Sağlık	1,40	1,69	-0,29
(10) Alkollü içecekler ve tütün	9,35	6,27	3,08
(11) Gıda ve alkolsüz içecekler	45,86	21,45	24,41
(12) Konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar	49,95	24,44	25,51
TOPLAM	132,44	132,08	0,36